

MILIONÁŘ NA CESTÁCH

Jules Verne
MILIONÁŘ
NA CESTÁCH

PODIVUHODNÁ PUTOVÁNÍ
SVAZEK 43

*Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Překlad: Vítězslav Unzeitig

Ilustrace: Léon Benett

Obálka © Jiří Miňovský – ARBE, 2022

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2024

ISBN 978-80-277-4611-8 (pdf)

Jules Verne

MILIONÁŘ NA CESTÁCH

Obsah

I. kapitola	<i>v níž se představuje hlavní postava tohoto příběhu .....</i>	5
II. kapitola	<i>v níž se hlavní postava tohoto příběhu konečně představí.....</i>	22
III. kapitola	<i>v níž sympatický hrdina tohoto příběhu začíná vstupovat do popředí .....</i>	35
IV. kapitola	<i>v níž Clovis Dardentor povídá věci, kterých Jean Taconnat hodlá využít.....</i>	47
V. kapitola	<i>v níž Patrice zjistí, že jeho pánovi občas schází distingovanost .....</i>	61
VI. kapitola	<i>v níž se v rozmanitých událostech tohoto příběhu pokračuje ve městě Palma.....</i>	78
VII. kapitola	<i>v níž se Clovis Dardentor z Bellveru vrátí rychleji, než tam šel.....</i>	93
VIII. kapitola	<i>v níž se rodina pana Désirandella setká s rodinou paní Elissanové .....</i>	108
IX. kapitola	<i>v níž lhůta uplyne bez výsledku jak pro Marcela Lornanse, tak pro Jeana Taconnata .....</i>	120

„A komu, přátelé? Jednomu z našich stolovníků. Tomuto hodnému mladíkovi Marcelu Lornansovi, který se tak stane mým synem.“

„A já?“ vykřikl Jean Taconnat.

„Ty budeš mým synovcem, milý mladíku! A nyní, hudbo, hraj!“

Patrice si zahalil tvář ubrouskem.

Je třeba dodat, že Marcel Lornans byl následující týden slavně oddán s Louisou Elissanovou a že se nikdy ani jeho jméno, ani jméno Jeana Taconnata nepyšnilo v seznamech 7. pluku afrických střelců.

No, řeknete, tohle končí jako vaudeville⁶⁾. Čím je toto vyprávění, když ne vaudevillem bez kupletů⁷⁾ a s tradičním rozuzlením, tedy sňatkem, když padá opona?

I. KAPITOLA

v níž se představuje hlavní postava tohoto příběhu

Když oba vystoupili na nádraží v Cette, na cestě z Paříže ke Středozevnímu moři, obrátil se Marcel Lornans k Jeanu Taconnatovi a zeptal se: „Co budeme dělat, než připluje poštovní loď?“

„Nic,“ odpověděl Jean Taconnat.

„Pokud uvěříme *Cestovnímu průvodci*, je Cette zvláštní město, ačkoliv není příliš staré. Vzniklo kolem přístavu, u výběžku Languedockého průplavu, vybudovaného Ludvíkem XIV.“

„To bylo možná nejužitečnější, co Ludvík XIV. udělal za dobu celého svého panování!“ poznamenal Jean Taconnat. „Veliký král nepochybně předvídal, že vstoupíme na loď právě dnes, 27. dubna 1885.“

„Buď přeci vážný, Jeane, zdá se mi rozumné prohlédnout si Cette, protože jsme v Cette – její přístav, průplavy, přímořské nádraží, dvanáct kilometrů dlouhé nábřeží, promenádu...“

„Už jsi skončil, Marceli, s citováním Joanna?“

„Město,“ pokračoval Marcel Lornans, „které by mohlo být Benátkami...“

„A které se spokojilo s tím, že je malou Marseille!“ odsekl Jean Taconnat.

Co mohli za dvě hodiny zhlédnout z tohoto stále rostoucího města?

„Jak říkáš, Jeane, je konkurentem nádherného provensálského města a po něm prvním volným přístavem Středozevního moře, který vyváží víno, sůl, pálenku, olej, chemické výrobky...“

„A který dováží,“ poznamenal Jean Taconnat a odvrátil při tom hlavu, „vrtáky jako jsi ty.“

„Také surové kůže, vlnu, mouku, ovoce, tresky, dříví, kovy...“

„Dost... dost!“ zvolal mladý muž, který chtěl utéct tomuto vodopádu poučení, hrnoucím se z úst jeho přítele.

„To máme celkem 273 000 tun dovozu a 235 000 tun vývozu,“ pokračoval neúprosný Marcel Lornans, „nemluvě o jeho dílnách na nakládání ančoviček a sardinek; o dílnách na zpracování soli, které vyprodukují ročně dvanáct až čtrnáct tisíc tun; o významném bednářství, kde je zaměstnáno dva tisíce dělníků, kteří vyrobí dvě stě tisíc sudů...“

„Kéž bys byl do nich dvěstětisíckrát zavřen, můj mnoho-mluvný příteli. Upřímně řečeno, Marceli, jak by mohly tyto všechny průmyslové a obchodní úspěchy zajímat dva chlapíky, mířící do Oranu, aby vstoupili do 7. pluku afrických střelců?“

„Cestou je všechno zajímavé, i kdyby to vlastně zajímavé nebylo,“ tvrdil Marcel Lornans.

„Je v Cette dost bavlny, abychom si mohli zacpat uši?“

„Zeptáme se na to při procházce.“

„*Argèlès* vypluje již za dvě hodiny,“ poznamenal Jean Taconnat, „a podle mého názoru by bylo lepší vyrazit směrem k lodi!“

Možná, že měl pravdu. Co mohli za dvě hodiny zhlédnout z tohoto stále rostoucího města? Mohli by se vydat k rybníku Thau blízko průlivu, kde by museli překonat vápencovou horu, stojící osaměle mezi rybníkem a mořem, a mohli zhlédnout St. Claire, na jehož úbočí se město rozkládá. Toto hlavní námořní město na jihozápadě je spojené s oceánem jižním

průplavem s vnitrozemím Beaucairským průplavem a se srdcem Francie železnicí přes Bordeaux.

Nicméně už Marcel Lornans nenaléhal a poslušně následoval Jeana Taconnata, před kterým nosič tlačil vozík se zavazadly.

U nábřeží byli za malou chvíli. Cestující z vlaku, mající stejný cíl cesty jako oba mladí muži, už tam byli shromážděni. Množství zvědavců, které vždy přitahuje loď chystající se k odplutí, již také čekalo na nábřeží.

Cette mělo pravidelné spojení poštovními loděmi s Alžírem, Oranem, Marseille, Nice, Janovem či Barcelonou. Zdá se nám, že cestující volí nejlépe, když dají přednost plavbě, podporované ochranou španělského pobřeží a Baleárského souostroví v západním Středozemním moři. Asi padesát jich ten den hodlalo vstoupit na *Argèlès*, malou loď o váze osm až devět set tun, poskytující veškerou nutnou bezpečnost pod velením kapitána Bugaracha.

Argèlès, který zažehl své první ohně a jehož komín chrлил koutouče černého dýmu, kotvil u Frontignanské hráze na východě. Na severu se rýsuje v podobě trojúhelníku nové nábřeží, do kterého ústí průplav. Naproti je zřízena kruhovitá hráz, chránící přístav a hráz St. Louise. Prostor mezi touto hrází a Frontignanskou hrází poskytuje velmi dobrý průchod do starého nábřeží přístavu.

Z této hráze vstupovali cestující na *Argèlès*, zatímco kapitán Bugarach osobně dohlížel na skládání balíků na palubě. Zaplněně podpalubí už neposkytovalo žádné místo se svým nákladem uhlí, dříví, oleje, nasoleného masa a vín z Cette.

Několik starých námořníků s tvářemi ošlehanými vichřicemi, očima svítícíma pod hustými, štetinatými řasami, s ušima s velkými, červenými boltci, houpající se v kolenou, jako by byli zmítáni neustálým kymácením, hovořilo a pokuřovalo ze svých dýmek. Co říkali, mohlo být uklidňující pro cestující, kteří se třiceti až třicetišestihodinové plavby obávali.

*Na severu se rýsuje v podobě trojúhelníku nové nábřeží,
do kterého ústí průplav.*

„Krásná pohoda,“ řekl jeden.

„Severovýchodní vítr, který podle všeho vydrží,“ připojil druhý.

„Kolem Baleár je asi hezky chladno,“ soudil třetí a vyklepával popel z vyhaslé dýmky.

„S větrem v zádech urazí *Argèlès* snadno jedenáct uzlů za hodinu,“ řekl lodivod, který právě přišel zaujmout místo na palubě poštovní lodi. „Ostatně, za velení kapitána Bugaracha se není čeho obávat. Má příznivý vítr, který bude vlát do plachet.“

Tito mořští vlci velmi uklidňovali. Znáte ale námořnické přísloví: *Kdo chce lhát, potřebuje jen mluvit o počasí?*

Oba mladí muži věnovali těmto pranostikám jen malou pozornost a vůbec se nestarali o situaci na moři ani o možné příhody během plavby. Zato většina cestujících byla méně lhostejná, některým totiž přebíhal mráz po zádech ještě dřív, než vkročili na loď.

Mezi těmito upozornil Jean Taconnat Marcela Lornanse na rodinu, která se nepochybně poprvé chystala na cestu tímto parníkem. Tvořily ji tři osoby – otec, matka a syn. Otec byl středně vysoký, zavalitý pětapadesátník s úřednickou tváří, měl hnědé kotlety a nízké čelo. Oblečený byl do oděvu ze silného, kostkovaného sukna, na šedivějící hlavě měl čepici až po uši, v jedné ruce deštník, v druhé pružovanou cestovní pokrývku, svinutou a sepnutou dvojitém koženým řemenem.

Manželce bylo kolem padesátky a měla před svým mužem tu přednost, že ho převyšovala o několik centimetrů, byla to vysoká a hubená žena s pyšným výrazem v nažloutlých tvářích, s černými vlasy, ústy přísně sevřenými. Celá její postava byla zahalená do hnědého, vlněného pláště se světle šedou kožešinou. Taška s ocelovým kováním jí visela na pravé ruce a rukávnik z nepravé kuniny svírala v levé ruce.

Syn byl skoro mladý muž, který nabyl plnoletosti asi před šesti měsíci. Lhostejně se díval kolem sebe, měl nevýrazné oči, na kterých mu seděl skřípec pro krátkozraké, plavý knír, začínající mu právě pučet, a špatné držení těla. Ačkoliv se učil dobrým způsobům, byl to slaboch a jeho dlouhý krk, spolu s ostatními vlastnostmi, značil vrozenou omezenost.

Taková byla tato rodina obyčejných měšťanů. Žili asi z 12 tisíc franků renty, které získali z dědictví, a přitom nedělali nic pro to, aby ji zvýšili, a tím méně, aby ji snížili. Pocházeli z Perpignanu, kde obývali starý dům na Popinière, vedoucí podél řeky Têt. Když je ohlašovali v jednom ze salonů prefektury nebo obecní pokladny, dělo se tak pod jmény: pan a paní Désirandellovi a pan Agathokles Désirandelle.

Když rodina dorazila na nábreží k můstku, který umožňoval vstup na *Argélès*, zastavila se. Vstoupí ihned na loď, nebo vyčká, až bude čas k odjezdu?

„Přišli jsme příliš brzy, pane Désirandelle,“ zabručela paní, „a vy vždycky...“

„Jako vždycky vyčítáte, paní Désirandellová!“ odpověděl její muž stejným tónem.

Tento pár se vždy oslovoval „pane“ a „paní“, na veřejnosti i v soukromí, a myslel si, že je to neobyčejně distingované.

„Pojďme na loď,“ navrhl pan Désirandelle.

„O hodinu dříve,“ zvolala paní Désirandellová, „pobudeme-li třicet hodin na této lodi, která se kolébá jako houpačka.“

Skutečně, ačkoliv bylo moře klidné, *Argélès* se lehce kývácel, což vznikalo od jistého vlnění, od kterého jen částečně chránila pět set metrů dlouhá hráz.

„Bojíme-li se mořské nemoci už v přístavu,“ poznamenal pan Désirandelle, „bylo by lepší tuto cestu nepodniknout!“

„Copak myslíte, pane Désirandelle, že bych svolila, kdyby nešlo o Agathokla?“

„Dobrá, protože je rozhodnuto...“

„To není důvod, abychom nastoupili na loď tak brzy.“

„Musíme si však uložit svá zavazadla, obsadit kajutu, vybrat si místo v jídelně, jak mi radil Dardentor...“

„Víte přeci,“ odsekla dáma suše, „že váš Dardentor ještě nepřišel.“ Natáhla se, aby rozšířila své zorné pole na Frontignan-ské hrázi, ale pana Dardentora nikde nespatriila.

„Ech,“ zvolal pan Désirandelle, „víte, že nikdy nejedná jinak! Uvidíme jej na poslední chvíli! Náš přítel Dardentor vždycky riskuje, že se odjede bez něho.“

„Kdyby se něco takového stalo...!“ zvolala paní Désirandellová.

„Nebylo by to poprvé!“

„Proč tedy opustil hotel před námi?“

„Chtěl navštívit bednáře Pigorina, jednoho ze svých přátel, a slíbil, že nás dohoní na lodi. Jakmile přijde, vstoupí na loď a vsadím se, že se nebude na nábřeží nudit.“

„Ale nepřišel...“

„Přijde brzy,“ namítl pan Désirandelle a zamířil rozhodným krokem k můstku.

„Co si o tom myslíš, Agathokle?“ obrátila se paní Désirandellová k synovi.

Agathokles o tom nesoudil nic z toho důvodu, že nikdy o ničem nepřemýšlel, ať to bylo cokoliv. Proč by se zajímal o tento obchodní ruch, o dopravu zboží, nalodění cestujících, o shon na palubě, který vždy předchází odplutí poštovní lodi? Podniknutí námořní cesty, zhlédnutí nové země by v něm neprobudilo žádnou zvědavost, instinktivní vzrušení tak přirozené u mladých lidí jeho věku. Lhostejný ke všemu, apatický, bez fantazie, nechával sebou zcela vládnout. Otec mu řekl: „Pojedeme do Oranu,“ a on odpověděl: „Ach!“ Matka mu řekla: „Pan Dardentor slíbil, že nás bude provázet,“ a on odpověděl: „Ach!“ Oba mu

řekli: „Pobudeme několik týdnů u paní Elissanové a její dcery, kterou jsi viděl na jejich poslední cestě do Perpignanů,“ a on odpověděl: „Ach!“ Toto citoslovce obyčejně slouží k vyjádření radosti či bolesti nebo podivu, soustrasti, netrpělivosti. Není snadné říci, co znamenalo v případě Agathokla.

Když se ho matka zeptala, co si myslí o tom, zda mají už vstoupit na loď, nebo zůstat na nábřeží, neřekl nic, jen následoval otce, a paní Désirandellová šla odevzdaně za nimi.

Oba mladí muži již byli pěkně usazeni na vrchní palubě poštovní lodi. Celý ten shon je srdečně bavil. Příchod toho nebo onoho spolucestujícího vzbudil v jejich mysli tu či onu úvahu podle vzezření jednotlivců. Hodina vyplutí se rychle blížila. Hvizd parní pišťaly prorážel vzduchem. Stále více dýmu kroužilo nad ústím hlavního komínu, stojícího blízko hlavního stěžně.

Cestující lodi *Argélès* byli většinou sami Francouzi, cestující do Alžíru, vojáci, jedoucí ke svému pluku nebo praporu, několik Arabů a několik Maročanů, mířících do Oranu. Sotva cestující vkročili na palubu, zamířili do části vyhrazené druhé třídě. Na zádi se shromažďovali cestující první třídy, kterým byla vyhrazena vrchní paluba, pod níž se nacházel salon a jídelna, kam se dostávalo světlo elegantním oknem. Do kajut na přídi proudilo světlo okny s čočkovitými skly. *Argélès* zřejmě neposkytoval ani přepych ani pohodlí jako transatlantické lodi společnosti *Messageries maritimes*. Parníky, plující z Marseille do Alžíru, mají větší nosnost, větší rychlost a jsou lépe zařízeny. Je však namístě být vybíravý, jde-li o krátkou plavbu? Skutečně, na této trase z Cette do Oranu, kde se cestovalo za nižší jízdné, nescházeli ani cestující ani náklad.

Pokud bylo ten den na přídi asi šedesát cestujících, na zádi nebylo cestujících víc než dvacet až třicet. Jeden z námořníků odzvonil na loď právě půl třetí. Za půl hodiny zvedne *Argélès* kotvy. Při odjezdu poštovních lodí není nikdy mnoho opozdílů.

Když Désirandellova rodina vstoupila na loď, pospíšila si ke dvoukřídlovým dveřím do jídelny.

„Lod' se už otřásá!“ poznamenala Agathoklova matka.

Otec jí na to nic neodpověděl. Staral se pouze o zabrání kajuty se třemi postelemi a tří míst u stolu v jídelně blízko kuchyně. Tam začínají kolovat mísy, takže je možné vybrat si nejlepší kousky a není třeba se omezovat na zbytky po jiných.

Kajuta, kterou vybral, měla číslo 19. Nacházela se na pravé straně lodi na zádi a byla jednou z těch, které byly nejbliž středu, kde jsou kymácivé pohyby nejméně citelné. Ty se cítí stejně na přídi jako na zádi a jsou stejně nepříjemné těm cestujícím, kteří nedovedou ocenit půvab těchto kolébavých pohybů.

Když byla kajuta obsazena a zavazadla složena, vrátil se pan Désirandelle s Agathoklem do jídelny. Protože kuchyně byla na levé straně lodi, zamířil tam, aby označil svým jménem tři místa, která si vybral na konci stolu.

Na konci stolu již seděl jeden cestující, zatímco šéfkuchař a jeho pomocníci chystali příbory pro oběd na pátou hodinu.

Zmíněný cestující vložil svoji navštívenku do záhybů ubrusku na příboru s monogramem lodi *Argélès*. Nepochybně z obavy, aby ho některý cestující nepřipravil o toto dobré místo, zůstane sedět u svého příboru až do vyplutí lodi.

Pan Désirandelle na něj vrhl úkosem pohled, a když míjel neznámého, mohl přečíst dvě slova, stojící na navštívence: *Eustache Oriental*. Pak označil tři místa naproti této osobě, opustil v synově doprovodu jídelnu a vystoupil na horní palubu.

Do vyplutí scházelo ještě dvanáct minut a cestující, kteří se opozdili na Frontignanské hrázi, zaslechli poslední zahvízdání. Kapitán Bugarach přecházel po můstku. Z kastelu¹⁾ na přídi dohlížel první důstojník *Argèlèsu* na přípravy k odplutí.

Pan Désirandelle cítil, že jeho neklid vzrůstá, a opakoval netrpělivým hlasem: „On nejde! Proč má zpoždění? Co asi

dělá? Ví přece, že se vypluje přesně ve tři hodiny! Opozdí se! Agathokle!“

„Copak?“ odpověděl nemotorně Désirandellův syn a nevy-
padal u toho, že by věděl, proč se jeho otec tak rozčiluje.

„Nevidíš pana Dardentora?“

„Nepřišel?“

„Ne, nepřišel! Na co teď myslíš?“

Agathokles nemyslel na nic.

Pan Désirandelle přecházel po horní palubě z jednoho kon-
ce na druhý a rozhlížel se po Frontignanské hrázi i po nábřeží.
Skutečně, opozdilec se mohl objevit z této strany a člun by ho
mohl několika tahy vesel dopravit k poštovní lodi.

Nikoho však neviděl!

„Co řekne paní Désirandellová!“ zvolal pan Désirandelle
v zoufalství. „Ona, která se tak stará o jeho zájmy! Nebude-li
tady Dardentor do pěti minut, co pak?“

Marcel Lornans a Jean Taconnat se bavili zoufalstvím tohoto
muže. Bylo zřejmé, že se kotvy *Argèlèsu* brzy zvednou, nebu-
de-li kapitán upozorněn a nepovolí-li obvyklou čtvrthodinku
z milosti – to se však nestává, jde-li o odplutí poštovní lodi –
vypluje se bez pana Dardentora. Ostatně vysoké napětí páry již
rozochvívalo kotly, bílé obláčky unikaly odváděcí rourou a poš-
tovní loď narážela na ochranné balíky, zatímco strojník uváděl
pomalu do pohybu stroj a zkoumal činnost šroubu.

Vtom se na horní palubě objevila paní Désirandellová. Sušší
než obyčejně a bledší než kdy jindy, zůstala by ve své kajutě
po celou plavbu, kdyby i ona nebyla neklidná. Předvídala, že
pan Dardentor asi není na palubě, a proto chtěla i přes svoji
slabost požádat kapitána Bugaracha, aby na opozdilého cestu-
jícího počkal.

„Co teď?“ řekla svému muži.

„Není tady,“ odpověděl jí.

Marcel Lornans a Jean Taconnat se bavili zoufalstvím tohoto muže.

„Nemůžeme odplout, než Dardentor...“

„Niméně...“

„Běžte promluvit s kapitánem, pane Désirandelle! Vidíte přece, že nemám sílu, abych k němu vystoupila!“

Kapitán Bugarach, který všechno viděl a vydával rozkazy na příď i na zád, se zdál být málo přístupný. Vedle něho na můstku stál kormidelník, ruku měl na držadle kola a čekal na povel, aby uvedl v činnost táhla kormidla. Nebyla to chvíle vhodná k dotazu, a přece na vybídnutí paní Désirandellové vylezl pan Désirandelle namáhavě po železném žebříku a zachytil se zábradlí můstku.

„Kapitáne...“ řekl.

„Co chcete?“ odsekl kapitán.

„Hodláte odplout?“

„Přesně ve tři hodiny, a zbývá už jenom minuta.“

„Ale my máme společníka, který se opozdil...“

„Tím hůř pro něj.“

„Nemohl byste chvíli počkat?“

„Ani vteřinu.“

„Ale jde o pana Dardentora!“

Když vyslovil toto jméno, měl pan Désirandelle bezpečně za to, že kapitán Bugarach smekne a pak se ukloní.

„O koho? Dardentor? Neznám ho!“

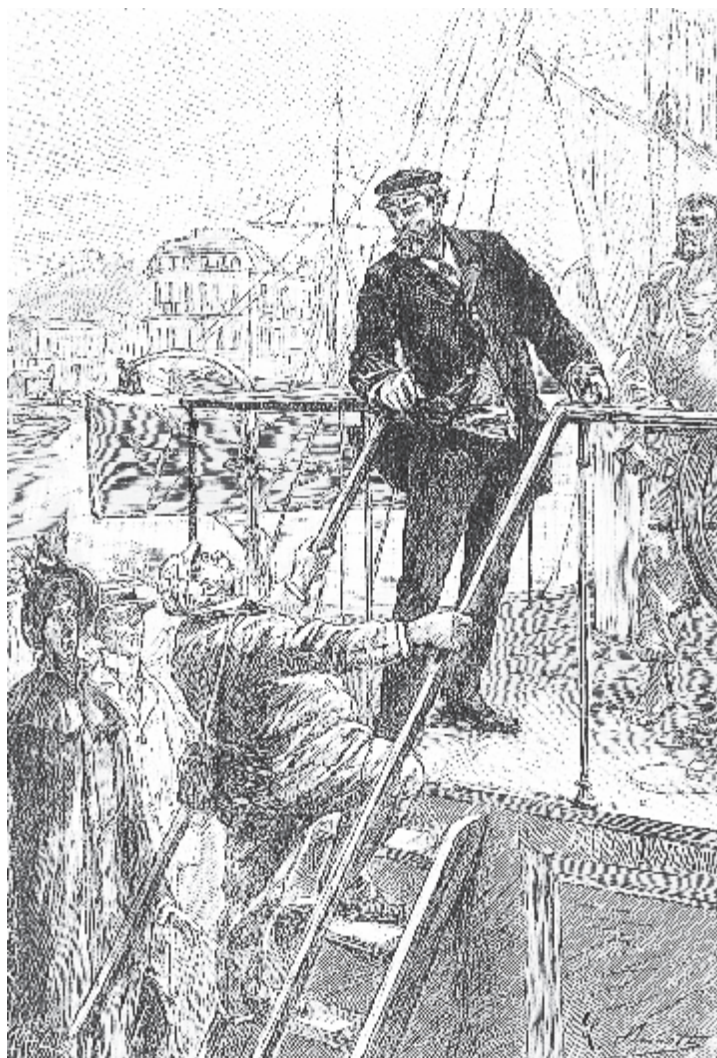
„Pan Clovis Dardentor z Perpignanu.“

„Nebude-li zde pan Clovis Dardentor z Perpignanu za čtyřicet vteřin, odpluje *Argélès* bez pana Clovise Dardentora. Uvolnit lano na přídi!“

Pan Désirandelle se spíš zřítíl, než sestoupil po žebříku a potácel se na horní palubu.

„Vypluje se?“ zvolala paní Désirandellová, jejíž bledá tvář na několik okamžiků zčervenala hněvem.

„Kapitán je neoblomný! Nechtěl nic slyšet a nechce čekat!“

„Co chcete?“ odsekl kapitán.

„Okamžitě vystupme!“

„Paní Désirandellová, to je nemožné! Naše zavazadla jsou v podpalubí.“

„Vystupme, říkám vám!“

„Naše místa jsou zaplacená!“

Při pomyslení, že by pozbyli trojnásobné jízdné z Cette do Oranu, paní Désirandellová zkrotla.

„Bodrá dáma se vzdává!“ řekl Jean Taconnat.

„Ano, vzdává se!“ přitakal souhlasně Marcel Lornans.

Skutečně se vzdávala, ale ne bez zbytečných výčitek.

„Ach, tento Dardentor... je nenapravitelný! Nikdy není tam, kde má být! Místo toho, aby šel rovnou na loď, proč šel za Pigorinem? A... tam dole... v Oranu... co budeme dělat bez něho?“

„Počkáme na něj u paní Elissanové,“ odpověděl pan Désirandelle, „a dohoní nás nejbližší poštovní loď, i kdyby na ni měl nasednout v Marseille.“

„Ten Dardentor, ten Dardentor!“ opakovala paní Désirandellová, jejíž bledost při prvních záchvěvech *Argèlèsu* ještě vzrostla. „Ach, kdyby tu nešlo o našeho syna, o štěstí a Agathoklovu budoucnost!“

Zaměstnávaly však budoucnost a štěstí v této chvíli toho pasivního chlapce? Nebylo namístě se tak domnívat, kdybyste jej viděli lhostejného k neklidu svého otce a matky.

Pokud se týkalo paní Désirandellové, zůstala jí jen síla, přerušovaná vzdycháním: „Moje kajuta! Moje kajuta!“

Mústek, po kterém se vstupovalo na loď, byl stažen na nábreží několika pomocnými námořníky. Krátce potom se poštovní loď poněkud odchýlila přídí a zamířila k průchodu. Šroub pracoval lehce a způsoboval kolem přístavu bělavý vír. Parní píšťala ostře hvízdala, aby si pojistila průchod pro případ, že by venku byla nějaká loď.

Naposledy přelétl pan Désirandelle zoufalým pohledem lidi, přítomné při vyplutí poštovní lodi, a potom až na konec hráze, kudy mohl přiběhnout opozdilec. V loďce by ještě mohl *Argélès* dostihnout.

„Má kajuta! Má kajuta!“ šeptala paní Désirandellová slábnoucím hlasem.

Pan Désirandelle, velmi sklíčený nemilou událostí a velmi rozmrzelý nářkem své ženy, by s chutí poslal pana Dardentora a paní Désirandellovou ke všem čertům. V tuto chvíli však bylo nejnnutnější odvést ji do kajuty, kterou neměla opustit. Pokusil se zvednout ji z lavice, na niž klesla úplně vysílená. Když to udělal, vzal ji kolem pasu a s pomocí jedné z pokojských ji převedl z vrchní paluby dolů. Dovlekli ji jídelnou do kajuty, svlékli ji a zabalili do jejích pokrývek, aby v ní obnovili životní teplo.

Pak, když byla tato krušná operace skončena, vrátil se pan Désirandelle na vrchní palubu, odkud jeho hrozivý a zuřivý pohled bloudil po nábřežích přístavu.

Opozdilec tam nebyl, a i kdyby tam byl, vydal se *Argélès* středem průplavu a přijímal pozdravy zvědavců nakupených jednak na hřebenu hráze, jednak na hrázi St. Louise. Pak lehce pozměnil svůj směr k levému boku, aby se vyhnul goeletě, vplouvající do přístavu. Konečně, když byl průchod volný, zamanoval kapitán Bugarach tak, že minul severně hráz proti vlnám a obeplul mys Cette poloviční rychlostí.

...vydal se Argélès středem průplavu a přijímal pozdravy zvědavců...

II. KAPITOLA

*v níž se hlavní postava tohoto příběhu
konečně představí*

„Jsme tedy na cestě,“ řekl Marcel Lornans, „na dlouhé cestě do...“

„Neznáma,“ doplnil Jean Taconnat, „do neznáma, které je nutné rozhrabat, abychom našli nové, jak řekl Baudelaire!“

„Neznámo, Jeane? Doufáš, že se s ním setkáš při plavbě z Cette do Oranu?“

„Jde pouze o třiceti až třicetišestihodinovou plavbu, Marceli, a snad se dostaneme přímo do Oranu, ale copak na odchodu vždy víme, kam se nakonec dostaneme?“

„Zcela jistě, Jeane, veze-li nás poštovní loď tam, kam směřujeme, ledaže by nás na moři potkalo neštěstí...“

„Ech, kdo o tom mluví, Marceli?“ odpověděl Jean Taconnat pohrdavým tónem. „Neštěstí na moři, srážka, ztroskotání, výbuch stroje... to je pěkná věc! Ne! Neznámo, kterým se ostatně vůbec nezabývám, to je tajemství osudu, který za starých časů lidé ryli do kozí kůže Amaltheé, to je psáno ve veliké knize tam nahoře a ani nejlepší brýle nám neumožní přečíst to, co je v osudí, ve kterém jsou uloženy losy života.“